

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Educational Management Guidelines to Enhance Self-Pride Based on Local History for Lower Secondary School Students in the Northeastern Thailand

รุ่งฤดี ภูชมศรี*

Rungrudee Phuchomsri

ภาณุวัฒน์ ปักติวงศ์**

Panuwat Pakdeewong

Received : June 1, 2019

Revised : July 22, 2019

Accepted : August 31, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสภาพการณ์การจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเมินแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและเสริมด้วยเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 410 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การสัมภาษณ์นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีความภาคภูมิใจต่อวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมงานบุญอยู่เสมอ มีความภาคภูมิใจในภาษาถิ่นของตนเอง อยากเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่น เห็นคุณค่าและพร้อมที่จะสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป สำหรับสภาพการณ์การจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

*นักศึกษาลัทธิการศึกษาศาสตรบัณฑิต (พัฒนศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Doctor of Education students (Development Education), Faculty of Education Naresuan University

**อาจารย์ประจำหลักสูตรพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer of the Development Studies Program Faculty of Education Naresuan University

ในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนยังไม่มีการนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร แต่มีบางโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจได้ และขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง

2. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งภาครัฐ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปดำเนินการ ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านหลักสูตรการจัดการศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล

3. ผลการประเมินแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่ามีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในบริบทที่ใกล้เคียงกันในภาคอื่นๆ ของประเทศไทยได้ต่อไป

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการศึกษา / ความภาคภูมิใจในตน / ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น / นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) investigate self-pride based on local history for the lower-secondary students in North-eastern part of Thailand, and the educational management based on local history in the schools of North-eastern part of Thailand; 2) form the educational management to create self-pride based on local history for lower-secondary students; and 3) evaluate the educational management methods to encourage self-pride based on local history for lower-secondary students in North-eastern part of Thailand. The study employed qualitative research method as the major method and the quantitative research method as the minor method. The research instruments were a set of questionnaires and a structured interview form. The participants were 410 lower-secondary students. Stratified random sampling was used to find the group of participants. Students, school administrators, heads of Department of Social, Religion and Culture, and social teachers of lower-secondary students. Data were analyzed by frequency distribution, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the study were found that: 1. The lower-secondary students' self-pride based on the local history in the North-eastern, the students were proud of culture, traditions, and local lifestyles. They usually participated merit making ceremony. The students were also proud of local dialects and liked to learn about local stories. They saw its value and were ready to continue the local culture and traditions. For the

educational management based on local history in the schools of North-eastern part of Thailand, the schools have not applied local history into teaching much; however, some have managed historical subjects to make the students proud. In addition, it was found that teachers still lacked knowledge and skill of local history, even though they have graduated in the field of Social Science. 2. The educational management methods to create self-pride of local history for lower-secondary students that government sector, schools and related organizations could apply included indication of historical education management policy, local history curriculum development, teaching and learning, teachers management, learning media, and evaluation. 3. The results of educational management to create self-pride based on local history for the lower-secondary students were found that there was benefit and possibility for the application. It could also be applied as the educational management methods into the other parts of Thailand where the contexts were similar.

Keywords : Educational Management Guidelines / Self-Pride / Local History / Lower Secondary School Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บริบทของสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม คนไทยต้องเผชิญกับวิกฤตเรื่องค่านิยม มีพฤติกรรมเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก เป็นสังคมบริโภคนิยม วัตถุนิยม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อสังคมไทย จะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัวมีความอ่อนแอลง สัมพันธภาพและความเกื้อกูลของคนในครอบครัว รวมถึงในชุมชนลดลง พ่อแม่ผู้ปกครองทำงานหนักเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาให้ความรักความเอาใจใส่อบรมสั่งสอนเด็กเท่าที่ควร จึงทำให้เด็กไทยในปัจจุบันตกเป็นเหยื่อของค่านิยมผิดๆ ติดอบายมุข ติดยาเสพติด ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน มารยาททางสังคมบกพร่อง ปัญหาเหล่านี้เกิดจากเด็กขาดความอบอุ่น ขาดคนดูแลเอาใจใส่ ขาดการอบรม และจากปัญหาอื่นๆ หลายด้าน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือมีความนับถือตนเองต่ำ หรือมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Trangkasombat, 2003, p.2; Irving kaufman, quoted in Chan-ame, 1990, p.10)

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะมีความเศร้า ท้อแท้ มักจะใช้วิธีแก้ปัญหาโดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นว่าเดือดร้อนหรือไม่ ต่างจากผู้มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะเป็นผู้มีความสุข มีความนับถือตนเอง พึงพอใจกับตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี สามารถยืดหยุ่นและปรับตัวได้ กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด มีแรงจูงใจและกระตือรือร้น (Ambhanwong, 2007; Trangkasombat, 2003; Chan-ame, 1990) สังคมควรร่วมกันแก้ปัญหา สร้างเด็กให้มีความแข็งแกร่งภายใน

และตระหนักถึงคุณค่าแห่งตน การเติบโตและความสำเร็จแห่งชีวิตย่อมจะตามมาจากการเติบโตจากภายในตน จึงต้องสร้างเด็กเยาวชนให้แข็งแกร่ง หนักแน่น มั่นคง มีเสถียรภาพในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง (Trangkasant, 2003) วิธีการช่วยเหลือหรือเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับเด็ก ประการหนึ่งคือ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพราะประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทำให้เกิดความรู้ว่าตนเองเป็นใคร มีอะไรดี ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในตน ตลอดจนรักในท้องถิ่นของตน ทำให้รู้จักตนเองเพื่อจะได้อยู่กับปัจจุบัน และอนาคตได้อย่างมีความสุข และสามารถดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและสันติสุข (Methayaprapas, 2009) การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คุณค่า คือ ด้านการเรียนรู้ ผู้เรียนได้มีการค้นคว้า การวิเคราะห์ การฝึกทำวิจัยจากเรื่องราวในท้องถิ่นที่ใกล้ตัวทำให้เด็กเรียนรู้ได้เร็ว เห็นรูปธรรมและความหมายได้ชัด ด้านสำนักท้องถิ่น เรื่องราวของท้องถิ่นมีหลากหลายประเด็นที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้นั้นในท้องถิ่น การเรียนรู้เรื่องต่างๆ จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสคุณค่าของมรดกที่ส่งมาส่งผลกระทบต่อความตระหนักในคุณค่า ความภูมิใจ ความรู้สึกมีศักดิ์ศรี และความผูกพันกับท้องถิ่น มีสำนึกที่จะทำงานเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ท้องถิ่น ด้านความสัมพันธ์ในชุมชน เด็กได้มีโอกาสไปคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่ และคนในชุมชน เกิดการสานความสัมพันธ์ระหว่างวัยของคนในชุมชน (Buasai, 2009)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเหตุว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่กำลังเป็นวัยรุ่น อยู่ในวัยรุ่นตอนต้นที่อายุ (12-18 ปี) ซึ่งเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่วัยที่มีการแสดงออก อยากรู้อยากลอง ต้องการการยอมรับ (Ministry of culture, 2010, p.30) หากได้รับการส่งเสริมในทางที่ดีโดยการได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะเป็นการส่งเสริมต่อยอดความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กนักเรียนได้ และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการเรียนภาคบังคับในสถานศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นสุดท้าย (Office of the National Education Commission, 2002) ก่อนที่จะออกไปเป็นพลเมืองของสังคม หรือศึกษาในขั้นที่สูงขึ้นต่อไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ให้ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยเลือกจังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่ในการศึกษาเนื่องจากจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่า ตักสิลานคร หรือ ตักสิลาแห่งอีสาน เพราะเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ดังนั้นจึงเป็นที่รวมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาจากทุกสารทิศ (Department of Curriculum and Instruction, 2003, p.105) มีสถาบันการศึกษาที่หลากหลาย มีสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ อีกทั้งมีแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่ควรแก่การศึกษาเรียนรู้ แห่งหนึ่งในภาคอีสาน และมีความคล้ายคลึงกันกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นการเลือกศึกษาพื้นที่จังหวัดมหาสารคามจึงเป็นตัวแทนของจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย ในการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ จะสามารถใช้

เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมไปถึงทั้งประเทศไทย ในบริบทที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ ได้ อันจะเป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ตระหนักและรู้คุณค่าของดีในท้องถิ่นของตน ได้เรียนรู้รากเหง้าของตน มีภูมิคุ้มกันทางความคิด และเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม ให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และใช้ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้าใจบริบทของชุมชน ท้องถิ่น สังคมชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมชาติและสังคมโลกสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาสภาวะการจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษา แนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา องค์ประกอบของการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง กับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความหมาย ความสำคัญของประวัติศาสตร์ บทบาทของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิธีการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดและทฤษฎีความภาคภูมิใจ ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจ ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเยาวชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

2.1.1 ประชากรนักเรียน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26 จำนวน 35 โรงเรียน มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมทั้งสิ้น 17,773 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยม

ศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 โดยใช้สูตรของทอโร ยามาเน่ ในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการ สุ่มและใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการจำแนกชั้น จำแนกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก (ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่กำหนดขึ้นโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละกลุ่มที่ได้จำแนกไว้ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย สุ่มเลือกตัวแทนมาขนาดละ 5 โรงเรียน รวม เป็น 15 โรงเรียน นำจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 9,727 คน มาคำนวณหาสัดส่วนเพื่อหาจำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน ได้จำนวน 410 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาสัมภาษณ์ โดยเลือกโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำประวัติศาสตร์ จำนวน 6 โรงเรียน เลือก ตัวแทนนักเรียนมาโรงเรียนละ 6 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ประชากรผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 35 โรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน / รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ / ผู้แทน จำนวน 35 คน กลุ่มที่ 2 หัวหน้าหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 35 คน กลุ่มที่ 3 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 148 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดมหาสารคาม เลือกตัวอย่างตามโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างของนักเรียน จากนั้น กำหนดบุคคลที่ให้ข้อมูลของโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน / รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ / ผู้แทน จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 หัวหน้า หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 3 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นตัวอย่างให้การสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกตัวแทนมาโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 15 คน รวม 45 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์จากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันแห่งชาติเพื่อ การพัฒนาเด็กและครอบครัว จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญฝ่าย ความมั่นคง จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 การมีความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านเรื่องราว ประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญในท้องถิ่น ด้านงานบุญประเพณี ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และด้านของดีในท้องถิ่น

3.2 แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1

1.1 ศึกษาภาวะความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 17,773 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 410 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการจำแนกชั้น จำแนกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย สุ่มเลือกตัวแทนมาขนาดละ 5 โรงเรียน รวมเป็น 15 โรงเรียน นำจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 9,727 คน มาคำนวณหาสัดส่วนเพื่อหาจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน สุ่มเลือกนักเรียนที่เป็นตัวแทนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และสุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาสัมภาษณ์ โดยเลือกโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำประวัติศาสตร์ เลือกตัวแทนนักเรียนมาโรงเรียนละ 6 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยประเมินความสอดคล้องระหว่าง นิยามศัพท์เฉพาะ วัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) ของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6-1.00 ทุกข้อ (จำนวน 62 ข้อ) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.917) และแบบสัมภาษณ์ โดยประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ในประเด็นเดียวกันกับแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2560 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ศึกษาสถานการณ์การจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 218 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูผู้สอนวิชา สังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นตัวอย่างในโรงเรียนเดียวกับกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน จำนวน 15 โรงเรียน กำหนดบุคคลที่ให้ข้อมูลของโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม รวม 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพการณ์การจัด การศึกษาที่สร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษา 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัด การศึกษานบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน 3) แนวทางจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐาน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยดำเนินการ สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้แทน หัวหน้ากลุ่ม สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนสังคมศึกษา ประวัติศาสตร์/ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คำร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) สรุปประเด็นจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการยกย่องแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐาน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตน ทฤษฎีการเรียนรู้ และจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บ รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำเป็นร่าง แนวทางการจัดการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

2) การยกย่องแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ร่างแนวทางการจัด การศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และศึกษาจากเอกสารที่ เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำเป็นร่างแนวทางการจัดการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา

3) การประชุมระดมสมองเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะต่อร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในการระดมสมอง (Focus Group Discussion) จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการประชุมระดมสมองไปสังเคราะห์และปรับปรุงเพื่อสรุปเป็น แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 และจัดทำเป็นแบบประเมินเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันในขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

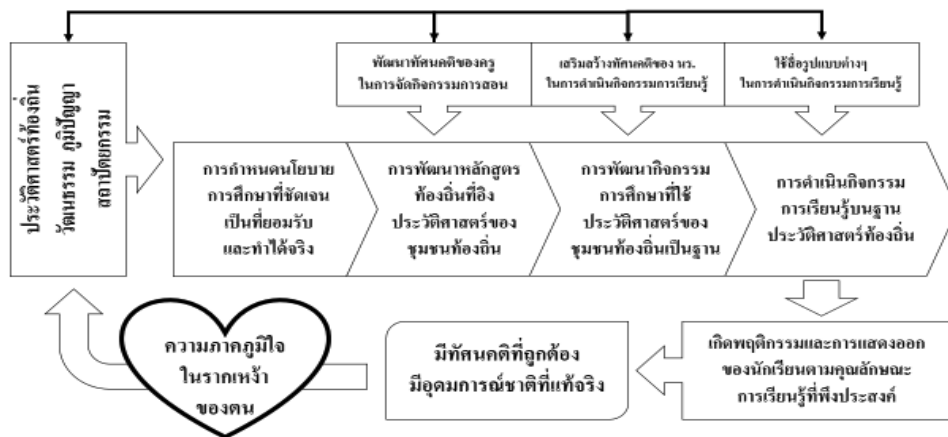
ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. สภาวะความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในงานบุญประเพณีของท้องถิ่นเพราะในงานบุญประเพณีนั้นมีการได้ทำกิจกรรมที่ได้พบปะญาติพี่น้อง ทั้งยังได้ร่วมทำบุญไปวัดตลอดเมื่อมีโอกาส และมีความภูมิใจในภาษาถิ่นอีสานของตน ภูมิใจในการใช้ภาษาถิ่นสื่อสารกับคนในครอบครัว โรงเรียน กับเพื่อนๆ นักเรียนมีความอยากเรียนรู้เรื่องของท้องถิ่น การทอเสื่อ ทอผ้า สานแห การทำนาโดยใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง อยากเรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมของท้องถิ่น การใช้สิ่งของที่ทำขึ้นเองในท้องถิ่นมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีความภูมิใจในการเป็นคนในท้องถิ่นและการเป็นคนมหาสารคาม อยากเผยแพร่นำเสนอสิ่งที่มีในท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้ สภาวะการณ์การจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านนโยบายนโยบายการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โรงเรียนทำตามนโยบายของรัฐบาลโดยการจัดการสอนประวัติศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลาง ให้สอดคล้องในเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยและวิชาสังคมศึกษา สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนตามแหล่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หลักสูตรการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางตามระดับชั้นที่เรียน มีการสอนสอดแทรกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้าไปในรายวิชาประวัติศาสตร์ทุกระดับ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ ครูเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาจากสภาพจริงโดยให้เรียนรู้พื้นที่จริง มีการจัดการเรียนการสอนทั้งตามเนื้อหา เรียนกับวิทยากรในท้องถิ่น ด้านความรู้ครูผู้สอน ครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ ปัญหาด้านครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการสอน

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ด้านสื่อการเรียนรู้ มีการจัดสรรสื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในทุกช่องทางและหลากหลาย ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เด็กได้เรียนรู้โดยการให้เข้าไปเรียนรู้จากชุมชน สื่อที่เป็นหนังสือเกี่ยวกับท้องถิ่นยังมีน้อย ด้านการประเมินผล มีการประเมินผลที่รอบด้านและการวัดผลที่สอดคล้องกับสภาพจริง มีการประเมินผลการเรียนรู้จากความรู้และการปฏิบัติ มีการทดสอบการเรียนรู้ตามรายวิชาประวัติศาสตร์ ปัญหาคือ นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผลการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์มีค่าคะแนนยังไม่ดีนัก

2. ผลการสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผลการวิจัยประกอบด้วยแนวทาง 6 ด้าน คือ 1) นโยบายการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รัฐบาลพึงกำหนดนโยบายการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับและทำได้จริง 2) หลักสูตรการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่อิงประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น ระดับสถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับชุมชน 3) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน พัฒนากิจกรรมการศึกษาที่ใช้ประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 4) ครูผู้สอน ครูผู้สอนควรเป็นครูที่มีความรู้และสำเร็จการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ หากครูผู้สอนไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวควรมีการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ มีสื่อการสอนที่หลากหลายเหมาะกับยุคสมัย ใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ 6) การประเมินผล มีการประเมินที่หลากหลายตามสภาพจริงทั้งเรื่องความรู้ ผลงาน การเกิดพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนตามคุณลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ มีทัศนคติที่ถูกต้อง และมีความภาคภูมิใจในรากเหง้าของตน

จากผลการวิจัย แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำมาสรุปได้เป็นแผนภาพเพื่อให้ผู้อ่านเห็นกรอบความคิดและผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัย ดังภาพ

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการจัดการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจ
ในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

3. การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในแต่ละประเด็นมีแนวทางการดำเนินการต่างๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วว่า มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาวะความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมงานบุญอยู่เสมอ เพราะในงานบุญ ประเพณีท้องถิ่นนั้นทำให้ได้พบปะญาติพี่น้อง หรือไปมาหาสู่ระหว่างญาติ การได้ร่วมกิจกรรมในงานบุญของท้องถิ่นยังทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับงานบุญนั้นๆ ด้วย ในงานบุญประเพณีส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับศาสนา จะมีหลักคำสอนของศาสนาสอนให้ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และมีการปฏิบัติกิจกรรมของงานต่างๆ ซึ่งนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมได้สัมผัสการกระทำจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และคนในชุมชน ซึ่งทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรกันในชุมชน การได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นของตนทำให้นักเรียนได้รู้จักรากเหง้าของตนเอง เกิดความรัก ความหวงแหน อยากจะดำรงรักษาไว้ ดังจะเห็นจากปรากฏการณ์การหันมาให้ความสนใจในวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในทั่วภูมิภาคของประเทศในปัจจุบัน เช่น การร้องเพลงพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่น การจัดงานบุญประเพณีของจังหวัดต่างๆ มีประชาชนเข้าร่วมงานบุญประเพณีของท้องถิ่นอย่างมากมาย ชุมชนท้องถิ่นหันมาให้ความสนใจในท้องถิ่นของตน ทั้งทรัพยากรที่มีในชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี การใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร การหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็น

เอกลักษณ์ของท้องถิ่นตัวเองมากขึ้น สิ่งต่างๆ ที่นักเรียนได้แสดงออกมาล้วนเป็นความภาคภูมิใจ เกิดความรักในวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นของตน ดังความเห็นของ Ketthet. (2008) ที่เสนอว่าวัฒนธรรมแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชาติแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการดำเนินชีวิต อันทำให้คนในชาติในท้องถิ่นเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และหวงแหนในชาติหรือในท้องถิ่นของตน และตามความเห็นของ Buasai. (2009) ที่ว่าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทำให้เด็กได้เป็นผู้สืบค้นเรื่องราวประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ทำให้เด็กได้มีโอกาสไปคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่ และคนในชุมชน เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะที่ชื่นชมกันและกันมากขึ้น ทั้งเด็กที่เคารพความรู้ของผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่ที่มีความสุขเมื่อได้ถ่ายทอดเรื่องราวให้ลูกหลานในชุมชนฟังเกิดการสานความสัมพันธ์ระหว่างวัยของคนในชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Rittidech, et al. (2015) ที่ศึกษาความต้องการของเด็กและเยาวชน เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมโดยองค์กรชุมชนของบ้านกุดแคนพบว่า เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเรื่อง เศรษฐกิจการเลี้ยงควาย วัฒนธรรมการทำบุญเบิกบ้าน และ ทรัพยากรธรรมชาติห้วยคำพู่ มีความต้องการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละร้อย ได้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างเข้าร่วมกลุ่มกันทำกิจกรรมดีๆ เพื่อเรียนรู้เรื่องในชุมชนตนเอง

สภาวะการณ์การจัดการศึกษาบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนยังไม่มีหรือนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร แต่มีบางโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจได้ และขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ เมื่อครูผู้สอนประวัติศาสตร์ขาดความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ไม่สามารถเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันและในทุกมิติที่เกิดขึ้นในสังคมได้ จึงทำให้ไม่ได้จัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเท่าที่ควร เมื่อมีการประเมินผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ พบปัญหานักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สัมพันธ์กับงานวิจัยของ Ratchalerm. (2014) ผลการวิจัยด้านการศึกษารับทของชุมชนและโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ระยะเวลาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่และนักเรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์เท่าที่ควร ครูใช้วิธีการสอนโดยถ่ายทอดเนื้อหาโดยตรง ผู้เรียนอยู่ในฐานะของผู้รับความรู้มากกว่าเป็นผู้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ หรือสร้างความรู้ด้วยตนเองกระบวนการเรียนรู้จึงยังไม่เชื่อมโยงกับมิติของชุมชน แต่หลังจากที่ได้เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอาศัยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งครูและนักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้เรื่องราวต่างๆ ในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติวิชาและวิธีสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากขึ้น และสัมพันธ์กับงานวิจัย Ubpanong. (2009) ที่ได้วิจัยเรื่องการเสริม สร้างสมรรถภาพของครูผู้สอนสังคมศึกษาที่สอนสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน พบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าและทัศนคติทางประวัติศาสตร์ ทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้มีบทบาทสนับสนุนการจัดการศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญ ไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ได้รับการปลูกฝังค่านิยมและ

ทัศนคติมาผิดๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ 2) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียน ครูผู้สอนประวัติศาสตร์มีความเห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีมากแต่เวลาสอนมีน้อย หลักสูตรไม่ทันสมัยเพราะข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์มีการค้นพบหลักฐานใหม่ๆ แต่เนื้อหาบางตอนยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื้อหาไกลตัวผู้เรียน ไม่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ไม่บรรจุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้เลย 3) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิธีจัดการเรียนการสอนของครูไม่สามารถทำให้นักเรียนสนใจประวัติศาสตร์ได้เท่าที่ควร ครูขาดทักษะในการเชื่อมโยงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์สู่สถานการณ์ปัจจุบันจึงทำให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่า มุ่งเน้นในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ครูส่วนใหญ่เกรงว่าจะสอนไม่จบตามเนื้อหาจึงไม่ค่อยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียน จึงขาดการฝึกฝนวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

2. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการวิจัยพบว่า

1) ด้านนโยบายการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการพึงระบุนโยบายชัดเจนประเด็นการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานลงมาถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาซึ่งเป็นระดับปฏิบัติจะได้มีทิศทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากนโยบายของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบปีที่ 4 ข้อ 4.8 (12 กันยายน 2560-12 กันยายน 2561) ความว่า อนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ (The Secretariat of the Cabinet, 2018) เมื่อมีความชัดเจนในระดับนโยบายของรัฐบาล จะเป็นทิศทางที่ชัดเจนสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับนำไปปฏิบัติให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตน ตลอดจนรักในท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

2) ด้านหลักสูตรการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน แต่มีการสอนสอดแทรกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้าไปในรายวิชาประวัติศาสตร์ทุกระดับ และหลักสูตรแกนกลาง เน้นประวัติศาสตร์ส่วนกลาง แนวทางการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรจึงควรมีการกำหนดกรอบที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรควรเน้นให้เกิดความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากขึ้น เป็นไปตามแนวคิดของ Chuven. (2008) โรงเรียนเป็นกลไกสำคัญที่มีอำนาจขึ้นนำนิยามความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดความทรงจำร่วมของชุมชนในลักษณะที่ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองได้ สัมพันธ์กับผลการวิจัยของ วอล์กเกอร์ (Walker, 2015) ที่เสนอว่าความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทำให้พลเมืองทราบถึงแง่มุมทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชนของตน หลักสูตรประวัติของท้องถิ่นจึงต้องมีบทบาทในหลักสูตรเพราะความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมีประโยชน์ต่อนักเรียนและ

ชุมชน สถาบันจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ ทบทวนหลักสูตรการในการเป็นส่วนของชุมชน และการสนับสนุนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เกิดการพัฒนาที่สัมพันธ์กับความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสถาบันสามารถใช้หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยได้

3) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่หลากหลาย ใช้รูปแบบการเรียนรู้วิธีการต่างๆ และครูเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาจากสภาพจริงโดยให้เรียนรู้พื้นที่จริง มีกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทำอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบคือการบูรณาการกับรายวิชาอื่น ค่อนข้างจำกัด มุ่งสอนแต่ละสาระฯของตน เนื้อหาประวัติศาสตร์มีมากแต่เวลาไม่จำกัด ไม่เอื้ออำนวยต่อการบูรณาการเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการสอน เป็นไปตามรายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 ของสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา ที่วิเคราะห์ความสำเร็จ ของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มประเทศที่มีแบบปฏิบัติเป็นเลิศ 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และเปรียบเทียบกับประเทศไทย พบว่าข้อแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่เทียบ คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาการเรียนรู้มากกว่าบูรณาการเนื้อหา ทักษะแห่งศตวรรษ และสาระท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Office of the Education Council, 2016) ดังนั้นแนวทางในการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้านการจัดการเรียนการสอนจึงควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Active Learning) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในพื้นที่ ชุมชน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้ให้เรียนรู้เรื่องราวของชุมชน เป็นไปตามแนวคิดของ Khaemanee. (2017) ที่เสนอว่าความหลากหลายของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่างๆ สามารถช่วยให้ผู้สอนมีทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งผู้สอนควรพิจารณาไปใช้เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความแปลกใหม่ซึ่งจะสามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้มากขึ้นด้วย

4) ด้านครูผู้สอน โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเดียวกันคือครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังขาดครูที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง มีแนวทางการจัดการศึกษาด้านครูผู้สอนโดยการสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้งครูผู้สอนที่มีความรู้และสำเร็จการศึกษาด้านประวัติศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ หากครูผู้สอนไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวควรมีกระบวนการในการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนให้มีความรู้ ประสบการณ์ และการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพิ่มเติมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในสาขาวิชาประวัติศาสตร์และการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง และควรเป็นการจัดพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาบุคลากรโดยตรงให้ครูได้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการเข้าอบรม หรือเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งการพัฒนาครูโดยการอบรมนี้สัมพันธ์กับงานวิจัยของ Boonpituk. (2014) ที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูทำวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจน จะสอดแทรกไปตามสาระรายวิชาที่สอน แต่เน้นสาระรายวิชาที่เรียน ครูใช้การสอนแบบบรรยาย ซึ่งยังไม่สามารถสร้างจิตสำนึกตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นลักษณะนิสัยติดตัวผู้เรียนไปได้ การจัดการเรียนการสอนสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ประสบผลสำเร็จ จึงได้สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูโดยการอบรม ทั้งได้เสนอว่าความสำคัญของการพัฒนาคนโดยกิจกรรมการฝึกอบรมนั้น หลายหน่วยงานให้การยอมรับว่าเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด ในส่วนครูผู้สอนประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกันเมื่อครูได้รับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพิ่มเติมสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากขึ้น สัมพันธ์กับงานวิจัยของ เดโรส (DeRose, 2010) ที่พบว่าครูผู้สอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรือครูสังคมศึกษา ที่มีความรู้ความสัมพันธ์กับชุมชนและมีประสบการณ์สอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นส่งผลต่อความสนใจ และความสามารถของนักเรียน เป็นไปตามงานวิจัยของ คร็อคโค และมาริโน (Crocco & Marino, 2017) ที่พบว่าการปฏิรูปการศึกษาในสังคมศึกษา เน้นการสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้หลักทฤษฎี constructivist ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม และ inquiry-oriented (การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้) แต่คนเรียนครู มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องน้อยมาก หลักสูตรควรมีการเตรียมความพร้อมให้ครูที่จะจบเพื่อนำหลักการจัดการเรียนการสอน แบบนี้ไปใช้ที่โรงเรียน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยได้คือการศึกษากับประวัติศาสตร์ชุมชน บทความนี้นำเสนองานวิจัยที่ศึกษาความเข้าใจของครูฝึกสอนที่มีต่อ “การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ” และผลของการใช้ชุดบทเรียนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ประวัติศาสตร์ชุมชนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นความสนใจ และทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการ “การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ” อย่างลึกซึ้ง

5) ด้านสื่อการเรียนรู้ โรงเรียนให้เด็กได้เรียนรู้โดยการให้เข้าไปเรียนรู้จากชุมชน และโรงเรียนมีการจัดสรรสื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในทุกช่องทางและหลากหลาย ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มี แต่สื่อที่เป็นหนังสือเกี่ยวกับท้องถิ่นยังมีน้อย ควรมีการพัฒนาจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและเรื่องของท้องถิ่นให้มากขึ้น แนวทางการจัดการศึกษา คือ จัดให้มีสื่อการสอนที่หลากหลายเหมาะกับยุคสมัย มีหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้เรียนรู้มากขึ้น ใช้สื่อออนไลน์เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน เช่น ทำบทเรียนออนไลน์ ทำ application ต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนุกสนานอยากเรียนมากขึ้น สัมพันธ์กับงานวิจัยของ เดโรส (DeRose, 2010) การใช้สื่อการสอนหลากหลาย เช่น หนังสือ DVD เว็บไซต์ ส่งผลต่อเรียนรู้ วิธีการสอนและการประเมินผล และมีการทำงานร่วมกัน และการใช้สื่อที่หลากหลายสามารถเพิ่มบทบาทของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในห้องเรียนได้ และเป็นไปตามคูเปอร์ (Cooper, 2000) ที่เสนอว่าการเรียนออนไลน์หรือการเรียนการสอนบนเว็บเป็นโอกาสของความท้าทายในการเรียนการสอน และเป็นความท้าทายที่น่าสนใจทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนเช่นกัน และถ้าในหลักสูตรวิชานั้นได้มีการวางแผนการสอน และปฏิบัติตามแผนการสอนอย่างดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ให้ข้อมูลย้อนกลับอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนบนเว็บให้มีประสิทธิภาพ และเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับผู้เรียน อีกทั้งเป็นทางเลือกใหม่ที่แตกต่างจากการเรียนแบบเดิม

6) ด้านการประเมินผล ต้องมีการประเมินที่หลากหลายตามสภาพจริงทั้งเรื่องการวัดความรู้ ความเข้าใจในรายวิชา เจตคติ กระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะ ความสามารถ การแสดงพฤติกรรม ที่ผู้เรียนได้ ร่วมทำกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ทั้งจากผลงาน การเขียนรายงาน ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนที่เข้าร่วมเรียน/กิจกรรมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การทำบันทึกการร่วม กิจกรรมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแล้วทำเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน สามารถนำไปใช้ในการการศึกษาต่อในขั้นที่สูงขึ้นได้ เป็นไปตาม Sirimahasakorn. & Kwangthong. (2004) ที่กล่าวว่าการประเมินผลควรประเมินตาม สภาพจริง เช่น การสังเกตพฤติกรรม แฟ้มสะสมงาน ผลงาน การจดบันทึก และสัมพันธ์กับ Nitiketpreecha. (2016) การประเมินผลการสอนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การวัดความรู้ความสามารถ ความคิดเข้าด้วยกัน และวิธีการวัดที่ไม่ต้องใช้การทดสอบ เช่น การแสดงออก ทักษะคิด อารมณ์ ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน

3. การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อ สร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองด้าน เป็นเพราะปัจจุบันมีความตื่นตัวเรื่องประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหากมีความชัดเจนในเรื่องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ต้นน้ำ คือรัฐบาล จักทำให้ ปลายน้ำ คือสถานศึกษามีทิศทางการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นของตน อีกทั้งเกิดความภาคภูมิใจในตน รักท้องถิ่น และรักชาติ ซึ่งใน การจัดการศึกษาไล่เรียงมาตั้งแต่การมีนโยบายซึ่งเป็นทิศทางในการจัดการศึกษาแล้ว ต่อด้วยหลักสูตร ลงมาสู่ การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้แล้วมีการแสดงออก อย่างไร นั่นคือผล ซึ่งต้องมีการประเมินทั้งผู้เรียน รวมไปถึงสามารถประเมินผู้สอนสถานศึกษาได้ด้วยการจัด การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ดังนั้นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ถูกนำมาเป็น ประเด็นในวงสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งในสภาวะทางสังคมของไทยในปัจจุบัน เพราะ การสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตนั้น ระบบการศึกษาและสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ จะทำให้ได้ผลผลิต คือนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษาและพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการเป็นพลเมืองที่ดีของโลก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รัฐบาลจะต้องกำหนดกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบบูรณาการ ระดม ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจใน ตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ประสบความสำเร็จ

2. สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการขับเคลื่อน และผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อให้นักเรียนเกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และแผ่นดินเกิด ให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับทุกรายวิชา และให้ครูทุกกลุ่มสาระเข้าอบรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อจะได้เห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และสามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้

2. ควรมีการเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง หรือประชาชน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ให้ข้อมูลในท้องถิ่นจะทำให้ทราบสภาพการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่โรงเรียนจัดให้รวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน สังคมด้วย

3. ควรมีการทำวิจัยศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนบนฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในระดับอื่นๆ และขยายขอบเขตด้านพื้นที่ในภูมิภาคอื่นๆ

References

- Ambhanwong, S. (18 March 2007). "Life and health". **Daily news**. [Online]. Available : <http://www.clinicdek.com/?p=638> [2017, April 20].
- Boonpituk, S. (2014). Develop Model of Teachers' Potentiality in Conduction the Research of Philosophy of Sufficiency Economy Learning in Elementary Education. **The Golden Teak : the Humanities and Social Sciences Journal**, 20(1), 35-46.
- Buasai, S. (2009). The importance and role of current local history. **Research Community**, 15(87), 4-6.
- Chan-ame, S. (1986). **Adolescent psychology**. Bangkok : Thaiwattanapanich.
- _____. (1990). **Psychology of Juvenile Delinquency**. (2 nd ed.). Bangkok : Thaiwattanapanich.
- Chuyen, Y. (2008). **Half a century of searching and the path to the future : Thai local history**. Bangkok : Thailand Research Fund.
- Cooper, Linda. (2000). Online course tips for making them work. **Technological Horizons in Education Journal**, 27(8), 87-92.
- Crocco, M.S. & Marino, M.P. (2017). Promoting inquiry-oriented teacher preparation in social studies through the use of local history. **The Journal of Social Studies Research**, 41(1), 1-10.
- Culture, Ministry. (2010). **Mission of the Ministry of Culture and in the National Culture Master Plan (2007-2016)**. Bangkok : Ministry of Culture.

- Curriculum and Instruction Development, Department. (2546). **Taksila Mahasarakham**.
Bangkok : Department of Curriculum and Instruction Development.
- DeRose, J.J. (2010). **Gatekeepers of local history instruction : An investigation into instructors' backgrounds, decisions, and practices using the making of Milwaukee curricular materials** (Order No.3441982). [Online]. Available :
<https://search.proquest.com/docview/851315932?accountid=50152> [2019, April 20].
- Gorley, M. (2013). **The importance of local education in texas public schools** (Order No. 15455440). [Online]. Available : <https://search.proquest.com/docview/1444163155?accountid=50152> [2019, April 28].
- Ketthet, B. (2008). **Human race culture**. Mahasarakham : Mahasarakham University Printing.
- Khaemane, T. (2017). **Cognitive Science teaching for effective learning Process**.
(21 st ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Printing.
- Methayaprapas, A. (2009). **Teaching thai history at the basic education level**.
[Online]. Available : http://www.curric.net/center/teach_history [2016, March 10].
- Nitiketprecha, M. C. (2016). **Teaching history technique and Methodology**. (6 th ed.).
Bangkok : Chulalongkorn University Printing.
- Office of the Education Council. (2016). **Research report on future trends Thai education and Learning in the year 2030**. Bangkok : Office of the Education Council.
- Office of the National Education Commission. (2002). **National Education Act B.C.1999 And amendments (No. 2) B.C.2002**. Bangkok : Prikwaan Graphic.
- Paysinger, C.B. (2012). **Making history local : The efficacy of history for student interest, success, and multicultural awareness** (Order No. 3519070). [Online]. Available :
<https://search.proquest.com/docview/1036631313?accountid=50152> [2019, April 28].
- Ratchalerm, N. (2014). **The Development of Learning Process of Local History Using Participatory Action Research: A Case Study of Ban-Nonphodaeng Junior High School in Loei Province**. Doctor of Philosophy Thesis, Khon Kaen University.
- Rittidech, P. et al. (2015) **The Project of Local History Learning with Participation of the Community Organization for the Enhancement of Self-Esteem of Children and Youths**. Mahasarakham : rajabhat mahasarakham University.
- Sirimahasakorn, B. & Kwangthong, P. (2004). **Zoo School : Integrated Learning Camp**.
Bangkok : Bookpoint.

- The Secretariat of the Cabinet. (2018). **Policy 4 Education and learning preserve the religion arts and culture**. [Online]. Available :
http://www.soc.go.th/acrobat/payut_report1_07.pdf [2019, January 20].
- Trangkasombat, U. (2003). **Everest Take your child to find self-esteem**. (2 nd ed.).
Bangkok : Research Center and Family Development.
- Ubpanong, P. (2009). **Enhancing Competency of Social Studies Teachers Teaching Historical Strands in Mathayom Suksa School, Lamphun Educational service Areas**. Thesis in master Education, Chiang Mai University.
- Walker, S.L. (2015). **The role of local history in the curriculum at a rural, southeastern community college (Order No. 3714383)**. [Online]. Available :
<https://search.proquest.com/docview/1709274544?accountid=50152> [2019, April 28].